

WNIOSEK O OGŁOSZENIE UPADŁOŚCI KONSUMENCKIEJ

Błażej Jaracz

Wolters Kluwer

WNIOSEK O OGŁOSZENIE UPADŁOŚCI KONSUMENCKIEJ

Błażej Jaracz

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Wolters Kluwer

WARSZAWA 2024

Stan prawny na 1 czerwca 2024 r.

Wydawczyni
Anna Kubuj-Kacperek

Redaktorka prowadząca
Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne
Littera – Beata Wawrzyńczak

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Od Autora	9
Wykaz skrótów	11
Rozdział I	
Informacje ogólne o upadłości konsumenckiej	13
1.1. Uwagi ogólne	13
1.2. Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej	14
1.3. Przesłanki ogłoszenia upadłości konsumenckiej	14
1.3.1. Stan niewypłacalności	14
1.3.1.1. Domniemanie niewypłacalności	15
1.3.2. Nieprowadzenie działalności gospodarczej	16
1.3.2.1. Zawieszenie prowadzenia działalności gospodarczej	17
1.3.2.2. Posiadanie statusu wspólnika w spółce	17
1.3.3. Posiadanie miejsca zwykłego pobytu w Polsce	18
1.4. Ciężar dowodu w postępowaniu	18
1.5. Skutki ogłoszenia upadłości	20
1.5.1. Skutki co do osoby upadłego	20
1.5.2. Skutki ogłoszenia upadłości co do majątku upadłego	21
1.6. Obowiązki upadłego w trakcie postępowania	24
1.7. Przebieg postępowania upadłościowego	25
1.8. Ustalenie planu spłaty i jego skutki	25
1.8.1. Wierzytelności niepodlegające umorzeniu	29

Rozdział II

Właściwość sądów upadłościowych	31
2.1. Uwagi ogólne	31
2.2. Właściwość rzeczowa	32
2.3. Właściwość miejscowa	33

Rozdział III

Procedura wypełniania formularza wniosku o ogłoszenie upadłości	57
3.1. Sposoby złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości	57
3.1.1. Złożenie wniosku za pośrednictwem systemu teleinformatycznego – Krajowego Rejestru Zadłużonych	57
3.1.2. Złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w formie papierowej	58
3.1.3. Złożenie wniosku ustnie w sekretariacie sądu	58
3.2. Procedura składania oraz wypełniania wniosku o ogłoszenie upadłości w formie papierowej	59
3.2.1. Informacje podstawowe	59
3.2.2. Procedura składania wniosku o ogłoszenie upadłości w formie papierowej	60
3.2.3. Rejestracja wniosku w repertorium	97
3.3. Sposoby rozstrzygnięcia wniosku	98
3.3.1. Wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosku	98
3.3.2. Zwrot wniosku	99
3.3.3. Odrzucenie wniosku o ogłoszenie upadłości	99
3.3.4. Oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości	100
3.3.5. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia, oddalenia albo zwrotu wniosku	100
3.3.6. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości	101

Rozdział IV

Złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości za pośrednictwem Krajowego Rejestru Zadłużonych	103
4.1. Obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości za pośrednictwem systemu teleinformatycznego KRZ	103

4.2. Założenie konta w Krajowym Rejestrze Zadłużonych	104
4.3. Złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości	105
4.4. Wypełnienie wniosku	107
4.5. Złożenie wniosku	110
Zakończenie	113
Bibliografia	115

OD AUTORA

Pracując jako asesor sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, w wydziale gospodarczym do spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych, miałem do czynienia z wieloma osobami, które w swoim życiu popadły w problemy finansowe i szukały sposobu, aby sobie z nimi poradzić. Zazwyczaj wiedza tych osób o możliwości oddłużenia przez ogłoszenie upadłości konsumenckiej pochodziła z prasy, telewizji, od znajomych lub z internetu. Mimo że osoba zadłużona miała świadomość, że być może istnieje możliwość ogłoszenia jej upadłości, a co za tym idzie, umorzenia jej zobowiązań, nie wiedziała, jakie czynności należy podjąć, aby ten cel osiągnąć.

Z mojego doświadczenia zawodowego i poczynionych w związku z tym obserwacji wynika, że część z tych osób próbowała korzystać z pomocy profesjonalnych kancelarii prawnych trudniących się prowadzeniem spraw upadłościowych. Jednakże ze względu na wysokie, początkowe koszty finansowe, które musiałyby ponieść, rezygnowały z podjęcia próby przeprowadzenia postępowania insolwencyjnego.

Celem poradnika jest w szczególności wskazanie osobom zadłużonym możliwości samodzielnego złożenia wniosku w sytuacji, gdy nie stać ich na opłacenie fachowej pomocy prawnej. Ponadto w przedmiotowej pracy zostały także zawarte kluczowe informacje odnoszące się do samej istoty postępowania upadłościowego, w tym do skutków jego otwarcia, obowiązków upadłego w jego toku, a także sposobów i konsekwencji jego zakończenia.

Rozdział I

INFORMACJE OGÓLNE O UPADŁOŚCI KONSUMENCKIEJ

1.1. Uwagi ogólne

Tytułem wprowadzenia należy wspomnieć, że regulacja dotycząca upadłości konsumenckiej została wprowadzona 31.03.2009 r.¹ Początkowo przepisy bardzo rygorystycznie określały warunki, na podstawie których można było ogłosić upadłość osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. W tamtym okresie, oprócz istnienia stanu niewypłacalności u dłużnika, możliwość ogłoszenia upadłości konsumenckiej uzależniona była od dodatkowych zmiennych, takich jak np. posiadanie majątku na zaspokojenie kosztów postępowania lub braku winy umyślnej albo rażącego niedbalstwa w doprowadzeniu do stanu niewypłacalności. W związku z tym, że dłużnicy, decydując się na ogłoszenie upadłości, przeważnie nie posiadali już żadnego majątku, oraz że doprowadzenie do stanu niewypłacalności często wynikało z ich błędnych decyzji życiowych lub finansowych, ogłoszenie upadłości konsumenckiej było zjawiskiem bardzo rzadkim.

¹ Ustawa z 5.12.2008 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 234, poz. 1572.

Polityka upadłościowa w Polsce w sposób zasadniczy zmieniła się w marcu 2020 r., gdy weszła w życie nowelizacja ustawy łagodząca przesłanki wymagane do wszczęcia postępowania². Obecnie ogłoszenie upadłości konsumenckiej nie jest już obwarowane wieloma wymaganiami stawianymi dłużnikom we wcześniejszej wersji regulacji.

1.2. Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej

Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej może zostać złożony przez dłużnika albo każdego z jego wierzycieli osobistych. Złożenie wniosku jest dobrowolne oraz nie jest ograniczone jakimkolwiek limitem czasowym.

1.3. Przesłanki ogłoszenia upadłości konsumenckiej

Możliwość ogłoszenia upadłości konsumenckiej jest obecnie uzależniona od wystąpienia po stronie dłużnika trzech przesłanek:

- a) istnienia stanu niewypłacalności,
- b) nieprowadzenia działalności gospodarczej,
- c) posiadania miejsca zwykłego pobytu w Polsce.

1.3.1. Stan niewypłacalności

Niewypłacalna jest osoba, która nie jest w stanie wykonać swoich wymagalnych zobowiązań. Zobowiązania stają się wymagalne, gdy nadszedł czas ich spełnienia. **W niniejszym poradniku osoba niewypłacalna, tj. taka, której dotyczy wnioski o ogłoszenie upadłości, nazywana będzie dłużnikiem.**

² Zob. ustawa z 30.08.2019 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1802 ze zm.

PRZYKŁAD

W dniu 5.02.2023 r. Jan Kowalski pożyczył od Jana Nowaka 10 000 zł. Pożyczka była pierwszą i jedyną, którą Jan Kowalski zaciągnął w swoim życiu. Mężczyźni umówili się, że Kowalski odda pieniądze 10.11.2023 r. Jan Kowalski, choć w chwili brania pożyczki był pewien, że ją spłaci, to ze względu na to, że 10.08.2023 r. pracodawca rozwiązał z nim umowę o pracę, stracił możliwość uregulowania długu.

Na podanym przykładzie widać, że Jan Kowalski nie był w stanie zwrócić pożyczki już od 10.08.2023 r., tj. od momentu zwolnienia z pracy. Czy zatem już wtedy istniał stan jego niewypłacalności? Odpowiedź brzmi: nie, ponieważ wtedy jeszcze pożyczka nie była wymagalna, tj. nie nadszedł czas jej zapłaty. W związku z powyższym stan niewypłacalności Jana Kowalskiego nastąpił dopiero z upływem 10.11.2023 r., ponieważ to właśnie w tym dniu powinien spłacić dług, a tego nie uczynił.

W przedstawionej sytuacji może dojść do ogłoszenia upadłości dłużnika dopiero od 11.11.2023 r. Niektórzy z czytelników mogą się zastanawiać, czy Jan Kowalski może złożyć taki wniosek, nawet jeżeli ma tylko jeden dług, którego nie zapłacił. Na powyższe pytanie należy odpowiedzieć: tak, jest taka możliwość. Kwestia ta uregulowana jest wprost w przepisach ustawy – Prawo upadłościowe³ i odróżnia ogłoszenie upadłości konsumenckiej od upadłości przedsiębiorcy, ponieważ w tym drugim przypadku wymagane jest, aby dłużnik posiadał co najmniej dwóch wierzycieli.

1.3.1.1. Domniemanie niewypłacalności

Domniemanie prawne nakłada na sąd obowiązek uznania określonego faktu za prawdziwy, gdy ustalone zostanie wystąpienie innego faktu⁴.

³ Zob. art. 491² ust. 2 ustawy z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe, Dz.U. z 2024 r. poz. 794.

⁴ Zob. M. Sieńko [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. I, Art. 1–477¹⁶, red. M. Manowska, Warszawa 2021, art. 234.

Ustawa – Prawo upadłościowe wprowadza domniemanie prawne istnienia stanu niewypłacalności w sytuacji wystąpienia u dłużnika pewnych okoliczności odnoszących się do jego majątku. W stosunku do osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej⁵ domniemywa się, że utraciła ona zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań, gdy opóźnienie w wykonaniu jej zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące.

PRZYKŁAD

Jan Kowalski wynajmuje mieszkanie przy ulicy Towarowej 10 w Poznaniu. Z roztargnienia nie zapłacił trzech rachunków za prąd, obejmujących łącznie okres trzech miesięcy.

W przedstawionym przykładzie w stosunku do Jana Kowalskiego powstało domniemanie jego niewypłacalności. Jednakże nie oznacza to jeszcze, że jest on osobą niewypłacalną. W przypadku gdy Jan Kowalski nie chciałby, aby w stosunku do niego została ogłoszona upadłość, powinien obalić domniemanie zawarte w przepisie, np. wskazując, że chociaż opóźnił się z zapłatą rachunków, to przecież posiada składniki majątkowe, które w każdym momencie pozwolą mu na zapłatę powstałego zobowiązania. W sytuacji gdy Jan Kowalski zachowałby się biernie, to w związku z istnieniem domniemania, którego istnienia skutecznie nie zaprzeczył, istniałaby podstawa do stwierdzenia jego niewypłacalności.

1.3.2. Nieprowadzenie działalności gospodarczej

Możliwość ogłoszenia upadłości konsumenckiej możliwa jest jedynie w stosunku do dłużnika, który nie prowadzi działalności gospodarczej. W przypadku gdy taka działalność nigdy nie była prowadzona przez osobę objętą wnioskiem, nie ulega wątpliwości, że spełnia ona powyższy warunek. Natomiast w przypadku gdy dłużnik kiedykolwiek prowadził taką działalność, przed złożeniem wniosku powinien upewnić się, że została ona wykreślona z rejestru. W zależności od

⁵ Inaczej: „konsumenta”.

formy prowadzonej działalności mogła ona podlegać zarejestrowaniu w CEIDG⁶ albo KRS⁷.

Status działalności można sprawdzić na stronach internetowych tych rejestrów⁸. Żeby móc przyjąć, że dłużnik nie prowadzi działalności gospodarczej, po wpisaniu nazwy, pod którą była prowadzona, jej status w rejestrze powinien się pokazać jako „wykreślony”. Dopiero w takim wypadku możliwe jest złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

1.3.2.1. Zawieszenie prowadzenia działalności gospodarczej

Zawieszenie prowadzenia działalności gospodarczej **uniemożliwia** ogłoszenie upadłości konsumenckiej. W piśmiennictwie jednoznacznie przyjmuje się, że w takiej sytuacji dłużnik prowadzi działalność gospodarczą, ale po prostu przez określony czas zaprzestał wykonywania obowiązków związanych z jej prowadzeniem⁹.

1.3.2.2. Posiadanie statusu wspólnika w spółce

Bycie wspólnikiem w spółce nie wyłącza możliwości ogłoszenia upadłości dłużnika, pod warunkiem że nie jest wspólnikiem spółki jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej i odpowiada za zobowiązania tej spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem. W przypadku zaistnienia jednej z wyżej wymienionych sytuacji dłużnik nie może ogłosić upadłości konsumenckiej. Może natomiast złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości w klasycznym trybie zarezerwowanym dla przedsiębiorców.

⁶ Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej.

⁷ Krajowy Rejestr Sądowy.

⁸ Zob. <https://aplikacja.ceidg.gov.pl/ceidg/public.ui/search.aspx> oraz <https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs/strona-glowna/>.

⁹ Zob. P. Janda [w:] *Prawo upadłościowe. Komentarz*, Warszawa 2023, art. 491¹.

Publikacja szczegółowo omawia procedurę związaną ze składaniem wniosku o ogłoszenie upadłości.

Przedstawiono w niej m.in.:

- kluczowe przesłanki, które muszą zostać spełnione, aby dłużnik mógł ubiegać się o rozpoczęcie procedury upadłościowej;
- skutki ogłoszenia upadłości, zarówno w kontekście osoby dłużnika, jak i jego majątku;
- obowiązki nakładane na dłużnika oraz przebieg postępowania upadłościowego, w tym konsekwencje jego zakończenia.

W opracowaniu uwzględniono także proces składania wniosku o ogłoszenie upadłości za pośrednictwem Krajowego Rejestru Zadłużonych. Autor wskazuje korzyści płynące z elektronicznej formy składania wniosku oraz specyficzne wymagania prawne i techniczne z tym związane.

Książka przeznaczona jest przede wszystkim dla osób znajdujących się w stanie niewypłacalności oraz dla adwokatów, radców prawnych, sędziów i doradców podatkowych. Zainteresuje również doradców restrukturyzacyjnych, dostarczając im szczegółowych informacji na temat prowadzenia postępowania upadłościowego.

Błażej Jaracz – asesor sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi Śródmieścia; doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Łódzkiego; posiada wieloletnie doświadczenie w orzekaniu w sprawach upadłościowych i restrukturyzacyjnych, szczególną uwagę poświęca prowadzeniu konsumenckich postępowań upadłościowych, co znajduje odzwierciedlenie w jego licznych publikacjach naukowych.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 129 ZŁ (W TYM 5% VAT)